

Nacionalni program ali novice iz društev

Na nekem sestanku na kulturni skupnosti Slovenije sem razmišljala o besedah slavnega Vladimirja Rostropoviča »Soul, spirit, kunst«, neprevodljivih in povsem neuporabnih za kakršnokoli slovensko merilo. Pa to, da Slovenci, kadar se pogovarjajo o kulturi, ne znajo razmišljati politično. Vsi. Takole: udariš po mizi in zahtevaš! Kajti to je že res, da te ne more nihče zajahati, če ne upogneš hrbta, stvarno dejstvo pa je, da če nimáš denarja, lahko hodiš zravn kot marelja, prej ali slej boš v horizontali. Mrtev. Kot Bog. Kot umetnost. Pravi izkušnja in z njo modri možje.

Pred kratkim sem poslušala nekoga, ki je govoril o nezapomnljivih ničlah, s katerimi je treba računati. V ljubiteljski kulturi se te ničle res približujejo ničli, pa še to so razdeljene po občinah v duhu uravnitovke: komu mar tradicionalna razvejana dejavnost? Likovniki, plesalci, lutkarji, folkloristi, literati, gledališniki, kilometri, zborovodje, režiserji – potico režejo kot peterokrako zvezdo. Komu mar, da hoče skupina ustvarjalnih ljudi ŽIVETI od svojega dela KUD France Prešeren), komu mar, da je v KUD MALČI BELIČ že nekaj sto otrok in so se poimenovali otroški kulturni center »denarja bomo dobili toliko kot društvo, ki ima samo pevski zbor« je rekel predsednik Trstenjak. Pri tem niso po vojni v Ljubljani zgradili NOBENE, NITI ENE otroške kulturne ustanove, ena adaptacija iz samoprispevka tudi kot posledica rotnjenja odslužene igralka in kulturnega aktivista. Komu mar, da ima KUD IŠKA VAS s tako zborovodkinjo pravico uspeti v Mariboru, komu mar, da je v KUD DOBROVA plesna skupina, ki si je sama plačala inozemskega koreografa, se preinila na republiško prvenstvo in hoče zmagati na Evropskem prvenstvu? Nikomur jih ni mar. Uspoštevali so v glavnem samo center. Ali je komu mar, da so režiserja iz Horjula izvozili, čeprav bi bil Horjul poleg Velikih Lašč, Podpečih in Notranjih Goric lahko druge slovenske Pirniče? Ali je komu mar, da bi imelo vsaj 25 društev pravico do obiska para Ban-Vetrih, za kar so nas v Cankarjevem domu zadolžili, ampak kje dobiti tistih 50.000 mark za obisk? Denimo, da bi v KUD ROB, ki si je s prostovoljnimi delom in družbenimi sredstvi zgradilo dom, ki zdaj sameva, z dobrim organizatorjem kulturnega in družbenega življenja organizirali družabno srečevanje krajanov ob izdelovanju špin. V svoji zlahtni in bogati domači govorici bi se pogovarjali, obujali spomine in zapeli stare slovenske pesmi, potem bi špino prodali, pa ne bi dobili 1800 mark za predstavo; kdo bi prispeval? Sredstev za kulturno akcijo ni. Saj jih tudi ni za nagrajevanje mentorjev, še tiste šopke rož so očitali ZKO. Ali je komu mar, da so v tej občini imeli v vsaki šoli lutkovni krožek, da so bile naše razstave vedno z navdušenjem sprejete, da so po solah ohranjali tradicijo folklornih običajev, celo za revijo otroških in mladinskih pevskih zborov so predlagali, naj bi bila bienalna? Pa so se zborovodje uprli. Rekli so: peli bomo vsako leto. Otroci imajo do tega pravico. Kdo bo plačal dvorano Španskih borcev, ali Festivalno dvorano, kjer želijo imeti koncert? Ali je komu mar Turjaški grad? Kulturno društvo je zaživelo. Je komu to mar? Po tolikih letih odnos do kulture v kraju, kjer ni bilo mogoče narediti nič, čeprav se po gozdovih še sprehaja spomin na enega največjih skladateljev, ki je tem živel? KUD Marij KOGOJ. Je komu mar, da v Polhovem Gradcu živijo in delajo kar tri skupine, čeprav brez formalnega predsednika. Folklorna, gledališka, pevska. Ali se bo republiški sekretariat za kulturo, ko ga bodo dokončno formirali, zavedel, da je vsaj »soul in spirit« tudi v tistem človeku, ki se ga sicer ne da prodati za devize, ki pa je mogoče prav zato nosilec lepote in omike. Kajti tako ali tako ostaja brez »Rostropoviča« vse skupaj »žur« in »design«.

JASNA ŠKRINJAR

PS: Nisem omenila Brezovice in njenih imenitnih pevcev in pevk, nisem omenila Šentjošta in njegovega »Slehernika«, niti Vnanjih Goric, ki je s folkloristi gostovala v Nemčiji in imela v sezoni več kot 30 nastopov, niti KPD Barja, enega najbolj vzornih kulturnih društev, ki ima razvite vse dejavnosti: nisem pozabila imenitnega mešanega zbora KD Rakitna niti KUD Pijava Gorica. Ampak to ni članek, ki bi govoril o zaslugah, ampak članek, ki bi opozoril na neustrezen odnos do kulture v občini Ljubljana Vič Rudnik, ki kljub sklepom predsedstva ni dobila sredstev, ki ji pripadajo.

IZ KNJIŽNICE PREŽIHOV VORANC

Ure pravljic, nove knjige...

Konec oktobra nas je obiskala priljubljena pisateljica Polonca Kovačeva. Čeprav pri nas otroci niso tako sproščeni kot v šoli, jih je tovarišica Polonca vseeno spravila v smeh, ko jim je pripovedovala o svojih priscrčnih pravljicnih zgodbicah.

Uro pravljic je oktobra obiskalo kar 26 otrok. Novembrska ura pravljic zaradi praznikov ne bo zadnja sredo v mesecu, zato bomo pravljice o zimi, o Martinovem zobku, o kralju Midasu... itd. pripovedovali v sredo, 22. novembra ob 17. uri. Vabimo otroke, starejše od štirih let.

V četrtek, 16. novembra, bomo ob 17. uri ponovili oktobrsko pravljico uro – pravljice o kraljicah, kraljevičih in mačehah – v knjižnici na Dolenjski cesti 19. Ker bo pravljica ura v tej knjižnici prvič, priscrčno vabimo vse okoliške otroke. Za pravljice ure v dopoldanskem času se lahko dogovarjajo posamezni vrtci, ki jim je ena ali druga knjižnica dovolj blizu, morda kar po telefo-

nu: Vič 263-679, Rudnik 211-057.

Avgusta nam je Janez Pec iz Gornjega Rudnika podaril 8.400.000 din za nakup knjig v knjižnici na Dolenjski cesti. Priscrčno se mu zahvaljujemo za dar in za razumevanje težavnega stanja v kulturi, ki se odraža tudi pri nakupu knjig, saj moramo zaradi visokih cen zmanjševati število izvodov, zato pa nakupujemo čimveč različnih knjig, zanimivih in primernih za splošnoizobraževalne knjižnice.

Tako smo v oktobru obogatili našo knjižno zalogo s kar 61 naslovi, med katerimi so tudi avtorji, ki jih vsi dobro poznate: J. M. Simmel, E. Wallace, E. Stewart, K. Follett...

Ogledate si lahko tudi razstavo risb za knjižne ilustracije slikarja Rudija Skočirja iz idrije in nekaj knjižnih oprem za zbirko Klasični fantastike, ki izhaja pri Tehniški založbi Slovenije, slikarja Matjaža Schmidta iz Ljubljane.

Kakšna bo hiša trnovskega KUD-a

O pripravah na gradnjo nove zgradbe za kulturno-umetniško društvo dr. France Prešeren iz Trnovskega smo že pisali v našem glasilu, tokrat pa lahko o novih hiši, ki bo nadomestila objekt, ki ga je treba podreti, napišemo že kaj več. Idejni projekt za novo zgradbo je delo arhitektov Katre Pirkmajer in Mihe Dešmana, pri načrtovanju pa so sodelovali tudi Ljubljanski regionalni zavod za zaščito naravne in kulturne dediščine, Plečnikov arhitekturni muzej in Zil.

Zunanja podoba objekta se bo namreč na ulični strani ujemala z oblikovnimi izhodišči Plečnikovega muzeja, krožna oblika hišnega vogala pa bo nakazovala javni značaj objekta. V »dvorišču«, če lahko tako rečemo, torej na tisti strani, ki ni vidna neposredno z ulice, sta si arhitekta dovolila več svobode in sledila modernim arhitektonskim smernicam. Tako bo videti objekt z dvoriščne strani kot moderna zgradba.

Novi objekt bo imel pritličje in mansardo, kjer bo skupno 380 kvadratnih metrov uporabnih površin, to pa je za okrog 30 kvadratnih metrov več kot zdaj. Prav veliko to sicer ni, vendar pa bodo znali člani kluba te dodatne kvadratne metre za-

nesljivo dobro izkoristiti. Pritličje bo namenjeno galeriji in različnim prireditvam, v mansardi pa bodo šivalnica, likalnica in drugi prostori, ki jih bo klub potreboval za svojo dejavnost. V veznem objektu med sedanjo dvorano in novo zgradbo bo prepotrebna kabineta za osvetlitev in ozvočenje dvorane, klub pa bo ta kabineta lahko uporabljal tudi za različna snemanja.

Gradnja novega objekta, namenjenega kulturi, je v teh časih lahko tudi povod za kašno vprašanje »Zakaj pa prav KUD France Prešeren?« Iz preprostega razloga: ker mora objekt ob Krunovi ulici odstopiti prostor prometni varnosti trnovskih solarjev in malčkov ter njihovih staršev. Samo previdnosti solarjev in tudi previdnosti večine voznikov se je treba namreč zahvaliti, da se v tem križišču še ni zgodila zares huda prometna nesreča.

Med ponudbami, ki so prispele na razpis, je bil najugodnejši ponudnik med gradbenimi izvajalci GPG Grosuplje. Novo zgradbo bi (po ponudbi) naredil za nekaj manj kot 14,5 milijarde dinarjev – do prihodnje pomladi.

MOJCA KAUCIČ

VIŠKI PIONIRJI SO SE IZKAZALI

Več kot 15 ton pomoči za vrstnike

Solidarnost ne pozna meja! Kako izbrabljena fraza, ki se ni potrdila v akciji viških pionirjev in njihovih učiteljev.

Občinski svet Zveze pionirjev se je na svoji 1. seji v mesecu septembru odločil, da akcijo solidarnosti izpelje v mesecu oktobru, v mesecu otroka z motom »POMOČ VRSTNIKOM OB PRAVEM ČASU«. Pionirji so zbirali zimsko obutev, obleko, šolske potrebščine in igrače, vse pa je bilo namenjeno vrstnikom prizadetim ob letošnjem neurju v občinah Sentjur in Laško. Kakšen nepričakovan odziv!

Zbrana je bilo približno 15 ton materiala ter 20 milijonov din. Nemalo težav smo imeli na občinski Zvezi prijateljev mladine s skladiščenjem ter sortiranjem. Vsa zahvala tovarišicami Veri in Zinki iz krajevne skupnosti Milan Česnik za pomoč pri sortiranju in nudenju prostorov v KS. Neizmerne količine skorjnjev, bund, plaščev, puloverjev, zvezkov, šolskih torbic ter igrače se je nabralo na osnovnih šolah: Marjan Novak-Jovo, Franc Leskošek-Luka, X. SNOUB Ljubljanske, Cveto Močnik, Vlado Miklavc Vrhovci, Skofljici, Igu, Brezovici, Preserju, Oskar Kovačič, Horjulu ter tudi na podružničnih šolah

Rudnik in Robu. Akciji pionirjev pa so se odzvali tudi odrasli občani, ki živijo in delajo v našem okolju.

Povezali smo se z vodstvi osnovnih šol občine Sentjur in Laško, zbrano blago pa prepeljali direktno na šole Breze, Kalobje, Pregarje, Blagovna in Sentjur ter ga takoj razdelili otrokom in njihovim staršem. Nepozabni so utrinki presrečnega Tomaža iz Breze, ki je dobil skoraj novo šolsko torbico s potrebščinami. Stisnil jo je k sebi, tekkel v šolski kombi in ponavljal: pa jo le imam, tudi jaz jo imam.

Ob vseh teh srečanjih smo se dogovorili za sodelovanje med pionirskimi odredi ter otroci. Prav tako je stekla beseda o spomladanskem srečanju sentjurskih in viških pionirjev. Na koncu bi se radi zahvalili DO Elektroinstitutu »Milan Vidmar«, IBE Elektroprojekt, Elektromontaži, osnovni šoli Preserje, Horjulu ter Igu, da so omogočili prevoz zbranega materiala. Zahvala gre tudi delavcem šol, ki so poskrbeli, da so bile stvari nepoškodovane, čiste in lično odpremljene. Na šole že prihajajo odzivi in pisma prejemnikov z besedami neizmerne zahvale.

VESNA ČEČ

Takole so svojo pomoč natovarjali učenci iz horjulske osnovne šole.

Dragi učenci in učitelji!

Najbolj toplo je človeku pri srcu takrat, ko ugotovi, da v nesreči ni sam!

V imenu prizadetih učencev, pionirjev in učiteljev osnovne šole »Franja Malgaja« Sentjur pri Celju in v svojem imenu priscrčna hvala za humano pomoč.

Posebna zahvala velja vsem tistim učencem, ki ste darovali oblačila, zvezke in igrače za svoje vrstnike.

Lep pozdrav!

Ravnatelj Marjan Gradišnik
OŠ Franja Malgaja
Sentjur pri Celju

Pismo učencu Boštjanu iz Trnovega

Lep pozdrav iz Brez, od Metke in Petra. To je kraj, kjer je pred kratkim divjalo hudo neurje. Ne morem ti povedati, kaj vse naredi voda. Koliko strahu smo prestali. Najprej se ti moramo zahvaliti za stvari, katere smo dobili od vas. Hvala tebi in tvojim sošolkam in sošolcem, ki ste se v hudih časih spomnili nas in nam poslali stvari katerih smo zelo veseli in jih radi nosimo. Najlepa hvala. Sedaj pa še malo o nama. Ime nama je Metka in Peter. Stara sva 10 let.

Hodiva v 4. r. osnovne šole. Sedaj pa končam in se v imenu vseh najinih sošolcev in sošolk zahvaliva za vse stvari katere smo prejeli od vas. Hvala vsem!

Lepo vas pozdravlja Peter in Metka Privšek s sošolci. Najin naslov: Metka in Peter Privšek, Mala breza n. h., 63271 Breza pri Celju.

Marljive klekljarice

V osnovni šoli v Horjulu že vrsto let uspešno dela klekljarski krožek, ki ga vodi domačinka Darinka Kette. Pravo atrakcijo so predstavljale mlade klekljarice v narodnih nošah ob proslavi 600 letnice cerkve na Koreni, kjer so pred številnimi opisovalci spretno ravnale s kleklji in ustvarjale čipke.

FRANCE BRUS

Naša knjižnica

Učenci OŠ Notranje Gorice radi zahajajo v knjižnico in prebiramo knjige. Prostor je po adaptaciji šole sodobno urejen, le police so še dokaj prazne.

Ljubitelji knjig hitro preberemo primerno literaturo, tudi pri domačem branju se zatakne, ker ni dovolj enakih izvodov knjig.

Na razrednih urah in roditeljskih sestankih smo obravnavali ta problem. Naš razgovor ni izvenel v prazno, saj sta nam takoj priskočila na pomoč samostojna obrtnika Selan Nuša in Darko iz Notranjih Goric.

Zelo smo jima hvaležni, saj sta s svojim prispevkom razširila naše možnosti in pripomogla k razvijanju ljubezni do knjige.

Pionirji in delavci
OŠ Notranje Gorice

K NAM JE PRIŠEL GOZDAR (prosti spis)

Danes nas je obiskal gozdar. Bil je zelo prijazen.

Prvo uro nam je predstavljala drevesne vrste in gozdne škodljivce. Gozd nam uničujejo ljudje in živali. Najbolj nevaren gozdni škodljivec je lubadar.

Drugo uro nam je predstavil film. Videli smo, kako toplarne in elektrarne pa še tudi druge stvari uničujejo okolje. Iz cevi se je v reko izlivala čista črna voda. Gozdovi so goreli in dva človeka sta žagala drevo. Zraven pa nas je napovedoval vatec opozarjal, da ko bo gozd izumrl, bomo izumrli tudi mi. Zato mora vsak posameznik paziti kaj dela.

Ta dan, ki smo ga preživeli z gozdarjem mi je bil zelo všeč. Narava je samo ena, pa še te ne znamo paziti.

Katarina MIHELIC

4. D.

OŠ X. SNOUB Ljubljanske

Spomin

Svet se podri nate
ni več sončnih žarkov
mehkih,
da bi te božali.
Ni več sunkov vetra
divjih,
da bi ti mršili lase
le gomila zemlje rahle je na tebi.

Zadnji siloviti jok
čez in čez,
solze ne odplovijo
grenke resnice,
le srce se hoče iztrgati
na tej tvoji zadnji poti.

Na marmorni plošči piše le
o smrti in rojstvu.
Morda je res
morda je mogoče,
da ob rojstvu
umreš nekje
in da s smrtjo
znova rodiš!

Potem ostanejo le solze
to je bela kri,
teče ko te ni.

Tvoji spomini mi režejo obraz
solze za solzo brez bolečin.

MILENA ŽELJEZNOV